

नेपाल राष्ट्र बैंक
राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभाग
आ.व.२०७३/७४ को वार्षिक प्रतिवेदन

१. नेपाल राष्ट्र बैंक, राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभागले नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने र सो को व्यवस्थापन गर्ने कार्य गरिआएको छ । त्यसैगरी मौद्रिक अधिकारीको रूपमा रहेको नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी गरिने मौद्रिक नीति कार्यान्वयन गर्ने कार्य अन्तर्गत विभिन्न मौद्रिक उपकरणहरु प्रयोग गरी बैंकिङ क्षेत्रको तरलता व्यवस्थापन गर्ने कार्य समेत यस विभागबाट हुने गरेको छ । यसका साथै छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापनका लागि तोकिएका ऋणपत्र (विकास ऋणपत्र, ट्रेजरी बिल, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) को धितोमा स्थायी तरलता सुविधा प्रदान गर्ने कार्य समेत विभागले गर्दछ । यस विभागले राष्ट्रऋण ऐन, २०५९, राष्ट्रऋण नियमावली, २०५९ (दोस्रो संशोधन), ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१, राष्ट्रऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ र नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ का साथै अन्य विनियमावली तथा कार्यविधि अनुरूप नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापन को कार्य गर्दै आइरहेको छ ।

आन्तरिक ऋण व्यवस्थापन

२. नेपाल सरकारको प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भए बमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन राष्ट्रऋण उठाउने ऐन पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका र बोलकबोल तालिका बमोजिम आन्तरिक ऋण परिचालन गरिन्छ ।
३. नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने प्रयोजनार्थ नेपाल राष्ट्र बैंकले हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र, राष्ट्रिय बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्कासन गर्दै आएको छ ।

ट्रेजरी बिल्स

४. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. १० अर्बको ९१ दिने, रु. १४ अर्बको १८२ दिने तथा रु. ९ अर्बको ३६४ दिने गरी कुल रु. ३३ अर्बको ट्रेजरी बिल जारी भयो । त्यसैगरी, विगतमा निष्कासन भई २०७४ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु. ११० अर्ब ४० करोड ९३ लाखको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी अवधि अनुसार पटक-पटक गरी नविकरण गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भयो भने समिक्षा अवधिमा रु. ३८ अर्ब ६४ करोड ९८ लाख ५० हजारको ट्रेजरी बिल नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

विकास ऋणपत्र

५. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. ५५ अर्बको विकास ऋणपत्र जारी गरियो । डच बोलकबोल विधिबाट निर्धारित ब्याजदरको आधारमा विकास ऋणपत्र निष्कासन गर्ने पद्धति अनुरूप उक्त अवधिमा मा ५-वर्षे अवधिको दुई पटक गरी रु. १३ अर्ब, ६-वर्षे अवधिको ३ पटक गरी रु. १९ अर्ब, ७, ९, १३ र १५-वर्षे अवधिको एक एक पटक गरी क्रमशः रु. ५ अर्ब, रु. ७ अर्ब रु. ५ अर्ब र रु. ६ अर्ब गरी जम्मा नौ पटक विकास ऋणपत्र निष्कासन गरिएको थियो । उक्त विकास ऋणपत्रहरुको ब्याजदर ५-वर्षे अवधिको ३.०२ प्रतिशत र ३.६० प्रतिशत, ६-वर्षे अवधिको ३.९८ प्रतिशत, ३.०८ प्रतिशत र ३.५६ प्रतिशत, ७-वर्षे अवधिको ३.४७ प्रतिशत, ९-वर्षे अवधिको ३.९९ प्रतिशत, १३-वर्षे अवधिको ३.८४ प्रतिशत र १५-वर्षे अवधिको ४.९९ प्रतिशत कायम हुन आएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को अन्त्यसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु. १६३ अर्ब ९० करोड रहेको छ । भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि ५ वर्षदेखि १५ वर्षसम्म रहेको छ ।

नागरिक बचतपत्र/राष्ट्रिय बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

६. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका अनुसार रु. ५ अर्ब बराबरको नागरिक बचतपत्र निष्कासन गर्न दुई पटक बिक्री खुला गरिएकोमा रु. २८ करोड ५६ लाख ६० हजार बिक्री भएको छ । ५-वर्षे अवधिको उक्त नागरिक बचतपत्रको ब्याजदर (कूपन दर) ८.५ प्रतिशत तोकिएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को अन्त्यसम्म भुक्तानी

हुन बाँकी नागरिक बचतपत्र रु. ७ अर्ब ९६ करोड ५३ लाख रहेको छ । यसै आर्थिक वर्षमा रु. १२ करोड ६५ लाख ६६ हजार बराबरको नागरिक बचतपत्र नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

७. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा राष्ट्रिय बचतपत्रको नयाँ निष्कासन गरिएन भने उक्त आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म रु. ९० करोड ६५ लाखको राष्ट्रिय बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी छ ।
८. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका अनुसार विभिन्न मितिमा ५-वर्षे अवधिको १० प्रतिशत ब्याजदर (कूपन दर) को रु. १ अर्बको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्कासन गर्न बिक्री खुला गरिएकोमा तीन पटकमा कुल रु. ५ करोड २१ लाख ३५ हजार बिक्री भएको छ । सो आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म रु. ५२ करोड ९६ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी छ भने समिक्षा अवधिमा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको साँवा रु. ८६ लाख ६० हजार नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन

९. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा विविध उपकरण मार्फत रु. ८८ अर्ब ३३ करोड ७८ लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण उठाइयो भने भुक्तानी रु. ३८ अर्ब ७८ करोड ५१ लाख हुन गयो । उठाएको भन्दा भुक्तानी कम हुन गएकोले आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन रु. ४९ अर्ब ५५ करोड २७ लाखले धनात्मक रहन गयो ।

तालिका १ खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन

(रु. करोडमा)

विवरण	ऋण निष्कासन			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात		
	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
(क) कुल निष्कासन	४२४२.२६	८७७७.४५	८८३३.७८	२.००	३.९०	३.४०
ट्रेजरी बिल्ल	१०००.००	२०५०.००	३३००.००	०.४७	०.९१	१.२७
विकास ऋणपत्र	३०००.००	६२००.००	५५००.००	१.४१	२.७६	२.१२
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
नागरिक बचतपत्र	२३३.९४	५००.००	२८.५७	०.११	०.२२	०.०१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	८.३२	२७.४५	५.२१	०.००	०.०१	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) कुल भुक्तानी	४७४५.४९	५०४०.२४	३८७८.५१	२.२३	२.२४	१.४९
ट्रेजरी बिल्ल	२६६१.००	२४२९.९०	३८६४.९९	१.२५	१.०८	१.४९
विकास ऋणपत्र	२००४.०९	१०१७.००	०.००	०.९४	०.४५	०.००
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	१५६८.००	०.००	०.००	०.७०	०.००
नागरिक बचतपत्र	८०.००	२५.००	१२.६६	०.०४	०.०१	०.००
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.४०	०.३४	०.८७	०.००	०.००	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ग) खुद निष्कासन	-५०३.२३	३७३७.२१	४९५५.२७	-०.२४	१.६६	१.९१
ट्रेजरी बिल्ल	-१६६१.००	-३७९.९०	-५६४.९९	-०.७८	-०.१७	-०.२२
विकास ऋणपत्र	९९५.९१	५१८३.००	५५००.००	०.४७	२.३०	२.१२
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	-१५६८.००	०.००	०.००	-०.७०	०.००
नागरिक बचतपत्र	१५३.९४	४७५.००	१५.९१	०.०७	०.२१	०.०१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	७.९२	२७.११	४.३४	०.००	०.०१	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	१९६७८.५७	२३४१५.७९	२८३७१.०६	९.२६	१०.४१	१०.९२
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२१२४६५.००	२२४८६९.१०	२५९९२३.४०			

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

१०. नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रु. २३४ अर्ब १५ करोड ८० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. २८३ अर्ब ७१ करोड ६ लाख रहेको छ। नेपाल सरकारले समिक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल मार्फत उठाएको रु. ३३ अर्ब सोही अवधिमा भुक्तानी गरेको रु. ३८ अर्ब ६४ करोड ९८ लाख ५० हजार भन्दा कम भएकोले ट्रेजरी बिलको परिमाण अघिल्लो वर्षको रु. ११६ अर्ब ५ करोड ९१ लाखबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को अन्त्यमा रु. ११० अर्ब ४० करोड ९३ लाखमा भरेको छ। गत आर्थिक वर्षमा विकास ऋणपत्र मार्फत रु. ५५ अर्ब आन्तरिक ऋण उठाइएको र भुक्तानी नभएकोले विकास ऋणपत्रको परिमाणमा वृद्धि भएको छ। त्यसैगरी, गत आर्थिक वर्षमा नागरिक बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रमार्फत् उठाइएको रकम सोही अवधिमा भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी रहेकोले यी बचतपत्रको परिमाण पनि गत वर्षको तुलनामा केही मात्रामा बढेको छ। गत आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय बचतपत्र निष्कासन नगरिएको तथा भुक्तानी पनि नभएको हुँदा सो बचतपत्रको परिमाण रु. ९० करोड ६५ लाख यथावत रहेको छ।

तालिका २ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	आर्थिक वर्ष २०७१/७२		आर्थिक वर्ष २०७२/७३		आर्थिक वर्ष २०७३/७४		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७२/७३	२०७३/७४
१.	ट्रेजरी बिल	११९८५.८१	६०.९	११६०५.९१	४९.६	११०४०.९३	३८.९२	-३.१७	-४.८७
२.	विकास ऋणपत्र	५७०७.००	२९.०	१०८९०.००	४६.५	१६३९०.००	५७.७७	९०.८२	५०.५१
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१६५८.६५	८.४	९०.६५	०.४	९०.६५	०.३२	-९४.५३	०.००
४.	नागरिक बचतपत्र	३०५.६१	१.६	७८०.६२	३.३	७९६.५३	२.८१	१५५.४३	२.०४
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	२१.५०	०.१	४८.६२	०.२	५२.९६	०.१९	१२६.१४	८.९३
६.	विशेष ऋणपत्र	०.००	०.०	०.००	०.०	०.००	०.००	०.००	०.००
जम्मा		१९६७८.५७	१००.०	२३४१५.८०	१००.०	२८३७१.०६	१००.०		

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

११. अधिविकर्ष रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबार अन्तर्गत सोभै खरिद बोलकबोल गर्दा, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरिद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई बिक्री गरेमा वा खरिद गर्न अनुरोध गरेमा नागरिक/राष्ट्रिय/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र, विकास ऋणपत्र र ट्रेजरी बिल नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने हुन्छ। त्यस्तै मौद्रिक नीति व्यवस्थापनका लागि दोस्रो बजारबाट आवश्यक ट्रेजरी बिल तथा विकास ऋणपत्र सोभै खरिद गर्न सक्ने प्रावधान रहेको हुँदा सो अन्तर्गत पनि ऋणपत्रहरूको स्वामित्व नेपाल राष्ट्र बैंकमा आउने हुन्छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा पनि विगतका वर्षमा भैं नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये ट्रेजरी बिलको अंश अन्य बचतपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ।

तालिका ३ नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०७१/७२		२०७२/७३		२०७३/७४		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७२/७३	२०७३/७४
१.	ट्रेजरी बिल	१५४६.८९	९६.६९	१६०९.९९	९८.१२	३०४५.७४	७२.७५	४.०८	८९.१८
२.	विकास ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	८९४.२०	२१.३६	०.००	८९४.२०
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	२.१४	०.१३	०.१३	०.०१	१८.२४	०.४४	-९३.९३	१३९३०.७७
४.	नागरिक बचतपत्र	५०.७६	३.१७	३०.७६	१.८७	२२७.४७	५.४३	-३९.४१	६३९.६२
५.	वैदेशिकरोजगार बचतपत्र	०	०	०.००१	०.००	१.००	०.०२	०.००	९९९००.००
जम्मा		१५९९.७९	१००	१६४०.८८	१००	४१८६.६५	१००		

बजार निर्माता र बिक्री एजेण्टको लागि इजाजतपत्र तथा निरीक्षण

१२. सर्वसाधारणका लागि निष्कासन गरिने सरकारी ऋणपत्रहरूमध्ये नागरिक बचतपत्र र राष्ट्रिय बचतपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार कारोबार र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको दोस्रो बजार कारोबार गर्न आ.व. २०७३/७४ देखि तीन वर्षका लागि ५१ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई बजार निर्माताको र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको प्राथमिक निष्कासन कार्यका लागि १३ वटा बैंक, वित्तीय संस्था तथा रेमिट्यान्स कम्पनीलाई बिक्री एजेण्टको इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिने क्रम जारी रहेकाले आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बजार निर्माताको संख्या घटेर ३८ पुगेको छ । समीक्षा अवधिमा इजाजतपत्र प्राप्त बजार निर्माताहरू मध्ये केही बजार निर्माताको निरीक्षण गरी अनुशिक्षण दिने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ ।

सरकारी ऋणपत्रको बिक्री प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

१३. सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाउनको निमित्त बजार निर्माताका काठमाडौं उपत्यका स्थित केन्द्रीय तथा शाखा कार्यालयका कर्मचारीहरूको सहभागितामा सरकारी ऋणपत्रहरूको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार कारोबार सम्बन्धी तीनवटा अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

१४. सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई उपत्यका बाहिर समेत विस्तार गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभागको आयोजनामा उपत्यका बाहिर केन्द्रीय कार्यालय रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका पदाधिकारीहरूको सहभागितामा एकदिने राष्ट्रऋण तथा मौद्रिक व्यवस्थापनका उपकरणहरू र अनलाइन बोलकबोल प्रणाली विषयक तीनवटा अनुशिक्षण गोष्ठी सञ्चालन गरिएको छ ।

१५. अनलाइन बोलकबोल प्रक्रिया सम्बन्धी जानकारी दिने उद्देश्यले राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभागका कर्मचारीहरूको निमित्त बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रको तालीम हलमा अनलाइन बोलकबोल प्रणाली सम्बन्धी एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

१६. समीक्षा अवधिमा काठमाडौं उपत्यका भित्रका गैर बैंक वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरूको सहभागितामा अनलाइन बोलकबोल प्रणाली सम्बन्धमा दुईवटा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

१७. वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न नेपाली नागरिकका नेपालमा रहेका घरपरिवारका सदस्यहरूलाई वैदेशिक रोजगार बचतपत्र सम्बन्धी जानकारी प्रदान गरी सोको बिक्री प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले काठमाडौं उपत्यका भित्र र बाहिर गरी नौ स्थानमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

१८. नेपाली नागरिक तथा गैर आवासीय नेपालीहरूलाई वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बारेमा जानकारी दिने, सो बचतपत्रको बिक्री प्रवर्द्धन गर्ने तथा विदेशमा आर्जित रकम वैधानिक माध्यमबाट नेपाल भित्राउने उद्देश्य अनुरूप बढी संख्यामा नेपालीहरू वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न गन्तव्य मुलुकहरूमध्ये कतारको दोहा र यूएईको दुवईमा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र सम्बन्धी जानकारीमूलक कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।

१९. वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरूलाई अभिमुखिकरण तालिम दिने नेपाल सरकारको वैदेशिक रोजगार विभागबाट इजाजतपत्र प्राप्त ११६ संस्थाका प्रमुखहरूको सहभागितामा एक दिने प्रशिक्षक प्रशिक्षण (Trainers Training) कार्यक्रम काठमाडौंमा सञ्चालन गरिएको छ ।

तरलता व्यवस्थापन

२०. नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णय बमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल, आउटराईट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ ।

२१. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा बैकिङ प्रणालीमा देखिएको तरलताको उतार चढावलाई सम्बोधन गर्नका लागि खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरू प्रयोगमा ल्याइएको छ । यसै आर्थिक वर्षबाट तरलता व्यवस्थापनको लागि ब्याजदर करिडोर अन्तर्गत दुई हप्ता अवधिको निक्षेप संकलन उपकरण तथा दुई हप्ता अवधिको रिपो उपकरणहरू समेत प्रयोगमा ल्याइएको छ ।
२२. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रिभर्स रिपो मार्फत रु.६४ अर्ब २५ करोड, नियमित प्रकारको निक्षेप संकलन मार्फत रु.१६ अर्ब ४५ करोड तथा ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको १४ दिने निक्षेप संकलन मार्फत रु.४३ अर्ब ७५ करोड गरी कुल रु. १२४ अर्ब ४५ करोड (टर्न ओभरको आधारमा) तरलता प्रशोचन गरिएको छ ।
२३. यसैगरी सोही अवधिमा सात दिने रिपो मार्फत रु.२७ अर्ब ८१ करोड, ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको १४ दिने रिपो मार्फत रु.५ अर्ब ४० करोड तथा सोभै खरिद मार्फत रु.२७ अर्ब ७८ करोड ७८ लाख गरी कुल रु.६० अर्ब ९९ करोड ७८ लाखको तरलता प्रवाह गरिएको छ । यसमध्ये रु.१७ अर्ब ५९ करोड ८३ लाखको नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र, रु.१ अर्ब २४ करोड ७५ लाखको ट्रेजरी बिल तथा रु.८ अर्ब ९४ करोड २० लाखको विकास ऋणपत्र सोभै खरिद गरिएको छ ।
२४. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ५ कार्य दिनको लागि ७ प्रतिशत ब्याजदर (बैकदर) मा ८९ पटक गरी रु. ६२ अर्ब ३९ करोड (टर्नओभरको आधारमा) स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ ।

अन्य

२५. नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को विनियम १७ बमोजिम प्रदान गरिदै आएको स्थायी तरलता सुविधा (Standing Liquidity Facility-SLF) सम्बन्धी व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित, प्रभावकारी एवम् प्रविधि मैत्री बनाउने उद्देश्यले स्थायी तरलता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
२६. राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभागको कामलाई अझ व्यवस्थित, सरल तथा सहज र प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि राष्ट्रऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०६० को सडामा राष्ट्रऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
२७. यसैगरी समिक्षा अवधिमा बजार निर्माता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७० संशोधन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।